

SOCIOLOGIE VENKOVA NA AMERICKÝCH UNIVERSITÁCH

Sociologie venkova v USA vznikla na amerických univerzitách, proto také není ostře oddělena od obecné sociologie a ostatních společenských vědních disciplín. Rurální sociologie na amerických univerzitách studuje mnoho problémů, které jsou společné ostatním sociologům, jako např. otázky populace, společenství, rodiny, vedení a organizace společnosti, difúze inovací; postoje a veřejné mínění, komunikace, motivace, problémy mládeže a stáří. Proto také nemálo působí na rozvoj teorie a metod i obecné sociologické teorie a metodologie.

Přesto je rurální sociologie v USA organizována jako odlišná profese. I když většina rurálních sociologů jsou členy Americké sociologické asociace (American Sociological Association) a účastní se společně s ostatními sociology organizační činnosti obecné sociologie, pokládá za užitečné mít svou vlastní speciální organizaci a časopis. Časopis „Rural Sociology“ byl založen v r. 1935 sekci rurální sociologie Americké sociologické asociace. V r. 1937 se tato sekce prohlásila samostatnou Rurální sociologickou

společností (Rural Sociological Society); má kolem 800 členů. Teprve v nedávných letech vznikla Evropská společnost rurální sociologie, Japonská rurální sociologická společnost a ostatní národní a mezinárodní skupiny rurálních sociologů. V r. 1964 se konal I. světový kongres rurální sociologie v Dijoně ve Francii a tam bylo usneseno, že další světové kongresy rurálních sociologů se budou konat vždy po čtyřech letech.

Většina rurálních sociologů v USA pracuje na univerzitách a na vysokých

školách zemědělských jako učitelé, výzkumníci nebo poradci. Vládní úřady také zaměstnávají mnoho rurálních sociologů a mnohé sociology venkova vysílají do vývojových zemí jako experty pro zvelebovací akce a učitele na vysokých školách.

Na základě publikace „Directory of Universities Offering Graduate Degrees in Rural Sociology“ vydané americkou Společností pro rurální sociologii, r. 1966, informujeme čs. sociology o organizaci ústavů (představují útvar, který je více než katedrou a méně než fakultou), které udělují hodnosti mistra věd nebo doktora filosofie z rurální sociologie (sociologie venkova). Rurální sociologie je buď samostatným výukovým směrem, nebo je jen specializací v rámci obecné sociologie či zemědělské ekonomiky. V každém případě navazuje na obecnou sociologii.

Přednášky z rurální sociologie mohou navštěvovat i studenti ze zápisového směru obecné sociologie. Téměř všichni studenti po dobu studia se zúčastňují za vedení svých učitelů různých výzkumných projektů a získávají tak praxi v terénní výzkumné práci.

Příprava k dosažení akademické hodnosti ze sociologie venkova není omezena jen na úzkou specializaci z oboru rurální sociologie, ale naopak student se zabývá do té míry obecnou sociologií, teorií a výzkumnými technikami, že může zastávat práci i jiných odvětvových sociologů. A naopak zase absolventi obecného sociologického směru jsou schopni se za-

bývat výzkumy z oboru sociologie venkova.

Těžko lze srovnávat předmět sociologie venkova, tak jak se nyní přednáší na našich vysokých školách zemědělských, se specializovaným studiem z rurální sociologie na amerických univerzitách; u nás se zatím poskytují jen základní vědomosti z oboru sociologie venkova. Brzy se však ani my neobejdeme bez prohloubeného studia sociologie venkova pro odborníky, kteří ze zemědělských výrobních správ nebo přímo na větších zemědělských podnicích budou organizovat společenské vztahy a účinně zasahovat i do organizace společenského života na vesnici. Již dnes pocítujeme, že zemědělský inženýr by potřeboval daleko více znát partie z obecné sociologie, sociální psychologie a sociologie práce a podniků, ale omezený počet hodin, který je vyhrazen sociologii, ji vtěsňuje do určitého prakticismu. Vítali jsme proto, že konference sociologů venkova ze socialistických zemí (Praha 1965) se usnesla, že zvláštní komise pojedná o zdokonalení osnov výuky sociologie na vysokých školách zemědělských a navrhne uspořádání postgraduálních kursů pro absolventy vysokých škol zemědělských, kteří by si rádi prohloubili znalosti ze sociologie. Domnívám se proto, že seznam amerických učilišť z oboru rurální sociologie a výčet jednotlivých přednášek (studijních předmětů) bude naše sociology zajímat a usnadní jim přípravu koncepce naší rurální sociologie.

Cornell University, Ithaca, stát New York

Oddělení (ústav) rurální sociologie. Uděluje titul MS. (mistr věd) a Ph.D. (doktor filosofie) z rurální sociologie.

Studijní program:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společenství
4. Formální organizace
5. Byrokracie
6. Sociální stratifikace
7. Sociální změna
8. Modernizace, ekonomický rozvoj
9. Zaměstnání a profese
10. Zdraví a věk
11. Kultura a osobnost
12. Kolektivní chování
13. Komunikace
14. Veřejné mínění
15. Srovnávací kultury
16. Srovnávací instituce
17. Rasové vztahy
18. Malé skupiny

19. Vedení
20. Aplikovaná sociologie
21. Rurální sociologie
22. Industriální sociologie
23. Sociologie politiky
24. Sociologie města
25. Sociologie vzdělání
26. Sociologie znalostí
27. Sociologie náboženství
28. Ekologie
29. Sociální psychologie
30. Demografie
31. Statistika
32. Výzkumné metody

Vedoucím oddělení rurální sociologie je prof. rurální sociologie Olaf F. Larson. Ústav (oddělení) sociologie venkova na Cornellově univerzitě je považován za nejvýznamnější v USA. Zde též působil významný prof. D. Sanderson, zahraniční člen ČAZ, který udržoval čilé styky s čs. sociology venkova.

Iowa State University, Ames, stát Iowa

Oddělení (ústav) ekonomiky a sociologie. Uděluje titul: M.S., Ph.D. z rurální sociologie; M.S., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

1. Teorie
2. Historie sociálního myšlení
3. Historie sociologického myšlení
4. Společenství
5. Populace a migrace
6. Byrokracie
7. Kultura a osobnost
8. Komunikace
9. Srovnávací kultury
10. Srovnávací instituce
11. Malé skupiny
12. Rodina

13. Adaptace a difúze
14. Konfliktní rozhodování
15. Vedení
16. Rurální sociologie
17. Industriální sociologie
18. Sociologie města
19. Ekologie
20. Antropologie
21. Sociální psychologie
22. Výzkumné metody

Oddělení statistiky: Statistika

Oddělení psychologie: Sociální psychologie

Vedoucím oddělení ekonomiky a sociologie je prof. William F. Kenkel, Ph.D. (rodina, sociální problémy, sociální stratifikace).

Louisiana State University, Baton Rouge, stát Louisiana

Oddělení (ústav) sociologie a rurální sociologie.

Studijní program:

Oddělení sociologie a rurální sociologie:

1. Teorie
2. Společenství
3. Sociální kontrola
4. Sociální stratifikace
5. Sociální změna
6. Zaměstnání a profese
7. Instituce Latinské Ameriky
8. Rasové vztahy
9. Rurální sociologie
10. Sociologie politiky
11. Regionální sociologie
12. Sociální psychologie
13. Kriminologie

14. Statistika
15. Výzkumné metody
16. Semináře:

Kolektivní chování

Komunikace

Malé skupiny

Adaptace a difúze

Sociologie vzdělání

Sociologie náboženství

Výzkum a teorie (pro studenty, kteří se připravují na získání titulu Ph.D.)

Oddělení antropologie: Srovnávací instituce, kultura a osobnost

Poradenské oddělení: Vedení

Vedoucím oddělení sociologie a rurální sociologie je prof. Walfrid J. Jokinen, Ph.D. (industriální sociologie).

Michigan State University, East Lansing, stát Michigan

Oddělení (ústav) sociologie. Uděluje titul: M.A., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

1. Teorie
2. Společenství
3. Populace
4. Formální organizace
5. Byrokracie
6. Sociální stratifikace
7. Zaměstnání a profese
8. Kultura a osobnost
9. Kolektivní chování
10. Veřejné mínění
11. Srovnávací kultury
12. Srovnávací instituce
13. Rasové vztahy
14. Malé skupiny

15. Rurální sociologie
16. Industriální sociologie
17. Sociologie politiky
18. Sociologie města
19. Sociologie vzdělání
20. Sociologie znalostí
21. Sociologie náboženství
22. Ekologie
23. Sociální psychologie
24. Kriminologie
25. Výzkumné metody
26. Experimentální metody

Vedoucím oddělení sociologie je William H. Form. Působí zde dva významní sociologové: prof. J. Allan Beegle, Ph.D. (demografie, rurální společenské organizace) a prof. Charles Loomis, Ph.D. (sociální změna, sociální systém).

Mississippi State University, State College, stát Mississippi

Oddělení (ústav) sociologie a antropologie. Uděluje titul: M.A., Ph.D. z rurální sociologie. M.A., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společensví
4. Sociální dezorganizace
5. Sociální stratifikace
6. Sociální změna
7. Profese v praxi
8. Srovnávací kultury
9. Rasové vztahy
10. Malé skupiny

11. Rodina
12. Vedení
13. Rurální sociologie
14. Industriální sociologie
15. Sociologie náboženství
16. Sociální psychologie
17. Sociální gerontologie
18. Kriminologie
19. Demografie
20. Statistika
21. Výzkumné metody

Vedoucím oddělení sociologie a antropologie je prof. Marion T. Loftin, Ph.D. (antropologie, teorie). Působí zde také prof. Harold F. Kaufman, Ph.D. a (organizace společensví, rurální sociologie).

Ohio State University, Columbus, stát Ohio

Oddělení (ústav) zemědělské ekonomiky a rurální sociologie. Uděluje titul (ve spolupráci s oddělením sociologie a antropologie) M.S., Ph.D. z rurální sociologie.

Studijní program:

Oddělení zemědělské ekonomiky a rurální sociologie:

1. Rurální sociologie
2. Rurální společenská organizace
3. Rozvojové společnosti
4. Venkovská rodina
5. Adaptace a difúze

Oddělení sociologie a antropologie:

1. Teorie
2. Historie sociálního myšlení
3. Historie sociologického myšlení
4. Společensví
5. Populace
6. Sociální organizace
7. Byrokracie
8. Sociální kontrola
9. Sociální stratifikace

10. Kultura a osobnost
11. Kolektivní chování
12. Komunikace
13. Volný čas a rekreace
14. Moderní hodnoty
15. Sovětská společnost
16. Rasové vztahy
17. Malé skupiny
18. Rodina
19. Industriální sociologie
20. Sociologie vzdělání
21. Sociologie náboženství
22. Sociologie zdravotnictví
23. Sociální psychologie
24. Kriminologie
25. Výzkumné metody
26. Semináře a speciální problémy

Vedoucím oddělení zemědělské ekonomiky a rurální sociologie je prof. Mervin G. Smith; vedoucím oddělení sociologie a antropologie prof. Raymond F. Sletto.

Pennsylvania State University, College Park, stát Pensylvánie

Oddělení (ústav) zemědělské ekonomiky a rurální sociologie. Uděluje titul: M.S., Ph.D. z rurální sociologie a M.Agr.

Studijní program:

Oddělení zemědělské ekonomiky a rurální sociologie:

1. Společensví
2. Populace a migrace
3. Formální organizace
4. Konzumní chování
5. Adaptace a difúze
6. Sociologie předměstí
7. Sociologie znalostí
8. Ekologie
9. Sociální psychologie

Oddělení sociologie a antropologie:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společensví
4. Populace a migrace
5. Byrokracie
6. Formální organizace
7. Sociální stratifikace
8. Sociální změna
9. Zaměstnání a profese
10. Kultura a osobnost
11. Srovnávací kultury
12. Srovnávací instituce
13. Rodina
14. Industriální sociologie
15. Sociologie politiky
16. Ekologie

17. Antropologická teorie
18. Fyzikální antropologie
19. Sociální psychologie
20. Statistika

21. Výzkumné metody
 22. Poradenství
- Vedoucím obou oddělení je prof. M. E. John, Ph.D. (sociální psychologie).

Purdue University, Lafayette, stát Indiana

Oddělení (ústav) sociologie a oddělení graduovaných (promovaných) zemědělských ekonomů. Uděluje titul: M. S. z rurální sociologie, M.S. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společenství
4. Byrokracie
5. Sociální dezorganizace
6. Sociální stratifikace
7. Sociální změna
8. Zaměstnání a profese
9. Kolektivní chování
10. Komunikace

11. Srovnávací kultury
12. Srovnávací instituce
13. Rasové vztahy
14. Malé skupiny
15. Rodina
16. Rurální sociologie
17. Industriální sociologie
18. Sociologie politiky
19. Sociologie města
20. Sociologie vzdělání
21. Sociologie náboženství
22. Sociální psychologie
23. Kriminologie
24. Výzkumné metody

Vedoucím oddělení sociologie je prof. E. William Noland.

South Dakota State University, Brookings, stát Jižní Dakota

Oddělení (ústav) rurální sociologie. Uděluje titul: M.S., Ph.D. z rurální sociologie.

Studijní program:

Oddělení rurální sociologie:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společenství
4. Populační problémy
5. Sociální dezorganizace
6. Sociální změna
7. Sociální problémy věku
8. Srovnávací instituce
9. Rasové vztahy
10. Rodina

11. Vedení
12. Rurální sociologie
13. Industriální sociologie
14. Sociologie vzdělání
15. Kulturní antropologie
16. Kriminologie
17. Výzkumné metody
18. Semináře
19. Sociologie města

Oddělení ekonomie: Statistika
Oddělení psychologie: Sociální psychologie

Rurální sociologii přednáší prof. Douglas Chittick, M.S.

Texas A & M University, College Station, stát Texas

Oddělení (ústav) zemědělské ekonomiky a sociologie. Uděluje titul: M. S. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

Oddělení zemědělské ekonomiky a sociologie:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společenství
4. Sociální organizace
5. Sociální změna
6. Veřejné mínění

7. Srovnávací kultury
8. Rurální sociologie
9. Industriální sociologie
10. Sociologie města
11. Sociologie vzdělání
12. Sociální psychologie
13. Demografie
14. Výzkumné metody

Ostatní oddělení: Výzkumné metody
Statistika

Vedoucím sociologické skupiny je prof. R. L. Skrabanek, Ph.D. (rurální sociologie, demografie).

University of Connecticut, Storrs, stát Connecticut

Oddělení sociologie a antropologie. Uděluje titul: Ph.D. z rurální sociologie, M.A., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

1. Sociologická teorie
2. Společenství a ekologie
3. Demografie a populační analýzy
4. Byrokracie a formální organizace
5. Sociální dezorganizace
6. Sociální stratifikace
7. Sociální změna
8. Zaměstnání a profese
9. Kolektivní chování

10. Kultura a osobnost
11. Srovnávací kultury
12. Srovnávací instituce
13. Rasové vztahy
14. Malé skupiny
15. Rodina
16. Rurální sociologie
17. Sociologie města
18. Sociologie politiky
19. Sociologie zdravotnictví
20. Kriminologie a deviantní chování
21. Výzkumné metody

Vedoucím oddělení sociologie a antropologie je prof. Arthur L. Wood, Ph.D. (kriminologie, výzkumné metody).

University of Georgia, Athens, stát Georgia

Oddělení (ústav) sociologie a antropologie. Uděluje titul: M.A., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

Oddělení sociologie a antropologie:

1. Sociologická teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Filosofie sociálních věd
4. Společenství
5. Sociální organizace
6. Sociální dezorganizace
7. Sociální kontrola
8. Sociální stratifikace
9. Sociální změna
10. Srovnávací kultury
11. Srovnávací instituce
12. Rasové vztahy

13. Malé skupiny
14. Rodina
15. Rurální sociologie
16. Industriální sociologie
17. Sociologie práce
18. Sociologie města
19. Sociologie zdraví a blahobytu
20. Sociální antropologie
21. Sociální psychologie
22. Kriminologie
23. Demografie
24. Výzkumné metody

Oddělení statistiky: Statistika

Vedoucím oddělení sociologie a antropologie je prof. Frederick L. Bates, Ph.D. (sociální organizace, sociologická teorie, rurální sociologie).

University of Illinois, Urbana, stát Illinois

Oddělení (ústav) zemědělské ekonomiky a rurální sociologie a oddělení sociologie. Udělují titul: M.S., Ph.D. z obecné sociologie nebo ze zemědělské ekonomiky; obojí buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

1. Teorie
2. Společenství
3. Populace a ekologie
4. Formální organizace
5. Byrokracie
6. Sociální dezorganizace
7. Sociální stratifikace
8. Sociální změna
9. Zaměstnání a profese
10. Kultura a osobnost
11. Veřejné mínění
12. Srovnávací instituce
13. Oblasti Asie
14. Rasové vztahy

15. Malé skupiny
16. Adaptace a difúze
17. Rurální sociologie
18. Industriální sociologie
19. Sociologie politiky
20. Sociologie města
21. Sociologie vzdělání
22. Sociologie práva
23. Sociologie náboženství
24. Ekologie
25. Sociální psychologie
26. Kriminologie
27. Demografie a populační analýzy
28. Statistika
29. Výzkumné metody
30. Speciální problémy

Vedoucím oddělení zemědělské ekonomiky a rurální sociologie je prof. Harold G. Halcrow; vedoucím oddělení sociologie prof. Daniel Glaser.

University of Kentucky, Lexington, stát Kentucky

Oddělení (ústav) sociologie a oddělení rurální sociologie. Udělují titul: M.A., M.S. z rurální sociologie, M.A., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

Oddělení sociologie a oddělení rurální sociologie

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společensví
4. Populace
5. Sociální dezorganizace
6. Sociální stratifikace
7. Sociální změna
8. Kolektivní chování
9. Komunikace
10. Veřejné mínění
11. Srovnávací kultury
12. Srovnávací instituce
13. Soudobá společnost
14. Rasové vztahy
15. Malé skupiny
16. Rodina
17. Adaptace a difúze

18. Vedení
19. Rurální sociologie
20. Industriální sociologie
21. Sociologie města
22. Sociologie vzdělání
23. Sociologie práva
24. Sociologie náboženství
25. Sociologie zdraví a zdravotnictví
26. Sociální psychologie
27. Kriminologie
28. Výzkumné metody

Oddělení antropologie: Kultura a osobnost

Oddělení psychologie: Malé skupiny, Sociální psychologie

Ostatní oddělení: Statistika

Vysoká škola ekonomiky domácnosti: Rodina

Vedoucím oddělení sociologie a oddělení rurální sociologie je prof. A. Lee Coleman, Ph.D. (soudobá sociologie, rurální sociologie, meziskupinové vztahy). Působí zde také (odd. sociol.) Jiří T. Kolaja, Ph.D., Assoc. Prof. (= docent).

University of Maine, Orono, stát Maine

Oddělení (ústav) zemědělského tržnictví a ekonomiky. Udělují titul: M.S. ze zemědělského tržnictví a ekonomiky buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

Směr: Sociologie

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společensví
4. Populace
5. Sociální dezorganizace
6. Sociální stratifikace
7. Kultura a osobnost

8. Malé skupiny
9. Delikvence
10. Rurální sociologie
11. Sociologie práce
12. Sociologie města
13. Sociologie vzdělání
14. Sociologie náboženství
15. Sociologie zdravotnictví
16. Sociální psychologie
17. Kriminologie
18. Výzkumné metody

Vedoucím směru sociologie je prof. Glenn Vernon, Ph.D., (sociologie náboženství.)

University of Minnesota, St. Paul — Minneapolis, stát Minnesota

Oddělení sociologie: Udělují titul: M.A., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Formální organizace
4. Sociální dezorganizace
5. Sociální stratifikace
6. Sociální změna
7. Srovnávací kultury
8. Srovnávací instituce
9. Rasové vztahy
10. Rurální sociologie
11. Industriální sociologie

12. Sociologie politiky
13. Sociologie města
14. Sociologie vzdělání
15. Sociologie znalostí
16. Sociologie práva
17. Sociologie náboženství
18. Ekologie
19. Sociální psychologie
20. Kriminologie
21. Statistika
22. Výzkumné metody

Vedoucím oddělení sociologie je prof. Elio D. Monchesi, Ph.D. Působí zde také prof. Murray Straus, Ph.D.

University of Missouri, Columbia, stát Missouri

Oddělení rurální sociologie. Uděluje titul: M.S., Ph.D. z rurální sociologie, M.A., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

Oddělení rurální sociologie:

1. Teorie
2. Společenství
3. Populace
4. Sociální změna
5. Komunikace
6. Adaptace a difúze
7. Vedení
8. Rurální sociologie
9. Sociologie mládeže
10. Sociologie zdraví
11. Ekologie
12. Statistika
13. Výzkumné metody

Oddělení sociologie a antropologie:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení

3. Populace
4. Formální organizace
5. Byrokracie
6. Sociální stratifikace
7. Sociální změna
8. Zaměstnání a profese
9. Věk
10. Kolektivní chování
11. Komunikace
12. Rasové vztahy
13. Rodina
14. Industriální sociologie
15. Sociologie města
16. Sociologie vzdělání
17. Antropologie
18. Sociální psychologie
19. Kriminologie
20. Výzkumné metody

Vedoucím obou oddělení je prof. Robert L. McNamara, Ph.D. (demografie, ekologie).

University of Wisconsin, Madison, stát Wisconsin

Oddělení (ústav) rurální sociologie. Uděluje titul: M.S., Ph.D. z rurální sociologie, M.S., Ph.D. z obecné sociologie buď s důrazem na rurální sociologii, nebo fakultativně.

Studijní program:

1. Teorie
2. Historie sociologického myšlení
3. Společenství
4. Populace
5. Sociální dezorganizace
6. Formální organizace
7. Byrokracie
8. Sociální stratifikace
9. Sociální změna
10. Zaměstnání a profese
11. Kolektivní chování
12. Kultura a osobnost
13. Komunikace
14. Veřejné mínění
15. Srovnávací kultury
16. Srovnávací instituce
17. Rozvojové společenství
18. Rasové vztahy
19. Malé skupiny

20. Adaptace a difúze
21. Vedení
22. Rurální sociologie
23. Industriální sociologie
24. Sociologie politiky
25. Sociologie města
26. Sociologie vzdělání
27. Sociologie znalostí
28. Sociologie práva
29. Sociologie náboženství
30. Sociální psychologie
31. Kriminologie
32. Statistika
33. Výzkumné metody

Vedoucím oddělení rurální sociologie je prof. Douglas G. Marshall, Ph.D. (populace, rozvojové společenství). Působí zde také prof. Eugene Wilkening, Ph.D. (rodina, sociální psychologie, technologická změna).

Ing. V. TAUBEROVÁ,
Ústav sociologie vesnice a zemědělství,
VŠZ, Brno, Zemědělská 1